

Kitap Tanıtımı

Arş. Gör. Rana KAHRAMAN

İstanbul Üniversitesi

ERUZ, Sakine. 2008. *AKADEMİK ÇEVİRİ EĞİTİMİ*, Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi. İstanbul: Multilingual. 303 sayfa. ISBN 975-6008-50-4

Sakine Eruz, geçmişte çeviriden başlayarak çağdaş çeviri kuramlarını ele aldığı, akademik çeviri eğitimini ve çeviri etkinliğinin kaynaklarını artsüremli ve eşsüremli görebilmemizi sağlayan “Çeviriden Çeviribilime”(2003) adlı eserinden sonra, şimdi de çevirmen kimliğiyle, akademisyen ve çeviribilimci yaklaşımını sonsuz bir dinamizmle uygulamaya yansıtan “*AKADEMİK ÇEVİRİ EĞİTİMİ, Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi*”, kitabı ile ufkumuzu genişletiyor.

Yazar kitapta yazarları saydamlaştırmak için, kitabın biçimine yönelik de ilginç bir yöntem izlemiş ve çok katmanlı bir metin oluşturmuş. Daha çok araştırmacıyı ilgilendiren dipnotların yanında, kitapta uygulama aşamasını işlevsel kılacak yan notlara yer vermiş. Bunun dışında uygulamaya yönelik ikinci bölümün başında da eğitimbilimlerinin bulgularından yararlanarak Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi derslerinde izlenmesi gereken eğitimbilimsel yöntemleri tartışmış.

Kitap, çeviribilimin ve çeviri etkinliğinin içinde okurun elini kuram dünyasında tutarak, onu Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi dersinin uygulama dünyasına doğru yolculuğa çıkartıyor; aklın bulanıklaşmasına izin vermeden çeviri kavramlarını anlaşılabilir, algılanabilir ve ilişki kurulabilir derecede saydamlaştırmakla kalmayıp bu yolculukta yol gösterebilecek kaynaklara ışık tutuyor; bugüne değin bu yolculuğu kuşatan programları ve bu programlarda yol almış öğrenci profillerini bize ortaya koyan soluksuz bir çeviri deneyimi sunuyor.

Bu deneyimi bizlerle, **Önsöz**'ünde, İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Bölümü'nün 1992'de Prof. Dr. Şara Sayın'ın çabaları ile başlayan ve 2000'lere geldiğinde dipnotları aşan kısa özgeçmişini vererek paylaşıyor.

Çeviri etkinliği, insanın var olduğu günden bugüne değin devingenliğinden hiçbir şey kaybetmeden süregelmektedir. İletişimin olduğu

her ortamda çeviri durumundan söz etmek mümkündür. Bu etkinliğin kapsamına farklı diller, farklı kültürler, farklı iletişim ortamları etkileşime girdiğinde ve “farklılıklar” görünür hale geldiğinde çeviri inceleme nesnesi haline gelmiştir. İncelenecek nesnenin ve etkinliğin nesneliliğinin sağlanması bilimsel yaklaşımlarla ele alınmasını ve öğretilmesini, dolayısıyla çeviri olgusunun ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bu anlamda yazar **ilk bölümde**, çeviri olgusunu ele alarak öncelikle çeviri eğitmenlerinin farkında olmaları ve içselleştirmeleri gereken, zihinsel süreçler, kültür ve kültürlerarasılık, diliçi ve dillerarasılık, kaynak ve erek kültür/metin gibi temel kavramları işlevsel bir şekilde tartışmalı olarak ele almaktadır. Farklı dizgelerden karşılaştırmalı örneklerle kavramlar somutlaştırılmaktadır. Bu tartışmalar, gerek dipnotlar gerekse tablolar şeklinde yazarın zihin haritasını ortaya koyarak, kendimize çeviri konusunda kavramsal bir zihin haritası çıkartmamızı sağlamaktadır.

İkinci bölüm, “Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi” dersi ile birinci bölümde tartışılmaya başlanan kavramlar ile kültür/kültürlerarasılık gibi kavramların tartışmalarını, derste yapılan somut uygulamalarla örnekliyor. ÇAMÇ dersinin yalnızca çeviri bölümleri için olmadığını; çeviribilimin diğer disiplinleri besleyen ve destekleyen özelliğini yansıtacak bir yapılanma ile dil ve edebiyat alanlarına da rahatlıkla uygulanabilecek bir uygulama/yaklaşım biçimi olduğunun altı vurguyla çiziliyor. Bu bölümdeki uygulamadan alınan örneklemeler gerek eğitimcilere, gerekse bu dersi almakta olan öğrencilerin konuyu daha rahat anlayabilmelerini sağlayacak kapsamda ve açıklayıcılıktadır. Derste uygulamalardan yola çıkarak çeviri nesnesinin ve öznesinin sadece yazılı ve sözlü metinlerden oluşmadığını, günlük yaşantımızda karşımıza çıkan her farklı nesnenin, öznenin ve kültürün çeviri etkinliğinin, çeviri uğraşının bizzat kendisi olduğunu görmek, anlamak mümkündür. Çeviri uğraşında, en küçük söz öbeğinin çözümlenmesinde benimsenecek yaklaşım ile uzmanlık alanlarına kadar uzanan geniş uygulama düzleminde; metnin mantığını, işlevini, kavramlarını, erek ve kaynak metin geleneklerini doğru olarak saptamak ve uygulamak önemlidir. Yazar, bu anlamda kuramsal yaklaşımı, uygulama sahasında sınav sonuç ve değerlendirmeleri ile en ileri düzeyde saydamlaştırmakta ve farkındalığın önemini her bakımdan öne çıkarmaktadır.

Üçüncü bölümde, daha önceki bölümde her aşaması ile ortaya koyduğu örneklemesinin bulgularından yola çıkarak “Çevirmen olmak için eğitim gerekli midir?” sorusunu, çevirmen, çeviri okuru, çeviri öğrencisi, çeviri eğitimcisi

açısından sorgularken, herkesin de kendi içinde sorgulamasını sağlayacak noktaları ortaya koyuyor. Kimilerine göre yetenek olarak görülen çevirinin, bir edinç olarak kazanımı için eğitim gereklidir. Kültürlerarası etkileşim olması için kültür uzmanı olması gerekmektedir; metin çözümlemesinden yola çıkarak, kültür çözümlemesini yapabilmesi ve kendini sürekli yenilemesi gerekmektedir.

Yazar, eserinin bu aşamasına kadar okuru/eğitmeni/çevirmeni/öğrenciyi, çeviri olgusu ile karşı karşıya getirip, uygulama alanında sorgulamanın kapılarını ardına kadar açtı. Sorgulamaların sonucunda, eğitimin bilimselliğinin neresinde olduğumuzu farkında olmamız açısından önemini vurguladı.

Kitabın **dördüncü bölümünde** bugüne kadar bu çabalarla, sorgulamalarla ortaya çıkmış çeviri eğitimi alanında yapılmış çalışmalara yer verilmektedir.

Kitabın son bölümü olan **beşinci bölümde**, çeviri eğitimi serüvenine katılan çevirmen adaylarının profilleri İstanbul Üniversitesi, Çeviribilim Bölümü, Almanca Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalları öğrencileri özelinde (1997-2007 yılları arasında) ele alınarak, programın kapsamı, amaçları, ortak uygulamalar ve gerekçeleri görgül bir araştırma örneği olarak ortaya konuluyor.

Yazar, bu eser ile sadece çeviri eğitimine değil aynı zamanda çeviri yönetimine dair bir uygulama örneği sunarken, kapsam ve yöntembilimsel yaklaşımı ile gerek lisans, gerekse yüksek lisans ve doktora alanında araştırma yapan herkese ışık tutmaktadır. Çevirinin, salt kuramsal bir bilgidен ya da uygulamadan ibaret olmadığını, her iki alanın da birbirleri ile etkileşim halinde olduklarında birbirlerini besleyebileceklerini vurgularken; bilimselliğinin dönüştürücü, değiştirici ve yenilikçi etkisini sağlamada çevirinin kusursuz bir araç olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Eruz'un bu kitabı, uzun yıllar boyunca kendi çabalarıyla edindiği ya da yaşam rüzgârlarının ona getirdiklerinin; kendi yol haritasının, eğitimciler, öğrenciler ve içinden çeviri geçen herkesle tereddütsüz paylaşımıdır.

Book Review

Res. Ass. Rana KAHRAMAN

Istanbul University

ERUZ, Sakine. 2008. *AKADEMİK ÇEVİRİ EĞİTİMİ*, Çeviri Amaçlı Metin Çözümlemesi. (TRANSLATION DIDACTICS FOR ACADEMIC PURPOSES, Translation Oriented Text Analysis) İstanbul: Multilingual. 303 pp. ISBN 975-6008-50-4

Sakine Eruz, who has provided us a diachronic and synchronic view in her previous book, *Çeviriden Çeviribilime (From Translation to Translation Studies) 2003*, about academic translation instruction and translation activity by discussing the contemporary translation theories through translation history is continuing to broaden our conception by her new book *TRANSLATION DIDACTICS FOR ACADEMIC PURPOSES, Translation Oriented Text Analysis*. This latest book by Eruz reflects her deep insight on translation studies and her dynamic approach to translatorial issues.

The author is using an interesting stylistic method to provide transparency which is creating a multilayer text. Besides the footnotes which is for the researchers, it is possible to find sidenotes for a functionalist approach in practice. Apart from these, in the beginning of the second chapter the findings of pedagogy are used for discussing pedagogical methods in Translation Oriented Text Analysis (TOTA).

The book is taking the reader by the hand in the world of Translation Studies and translation activity for a journey to the land of Translation Oriented Text Analysis (TOTA); never letting you down, providing a safe, comprehensible, communicative and transparent ground for the concepts from translation sources; presenting the past and present programmes and the passenger/student profile.

A brief history of translation experience in Istanbul University, Department of Translation is presented in the **Preface**. The readers are informed

that the department's genesis was founded in 1992 by Prof. Dr. Şara Sayın's efforts and reached 2000's with a huge gathering of translation scholars with great acumen.

Translation activity with its dynamic structure has been present from the very beginning of history and mankind. It is possible to speak about translation wherever communication occurs. Since different languages, different cultures and different communicative discourses are within the scope of translation activity, the "differences" are becoming more visible to be analysed under the title of translation. Providing an objective examination ground for the object and the activity, opened a gate to scientific approach which brought translation phenomenon on the scene.

In the first chapter, translation phenomena, translation process is discussed with a functional approach and concepts which are related to TS such as "culture", "interculturality", "intralingual translation", "interlingual translation", "source and target culture/text" are explained within the framework of translation didactics. These concepts are exemplified within German and Turkish contexts. The discussions in the footnotes and tables assist us in perceiving the author's mind map for transforming it into our own mind maps.

In the second chapter, the concepts such as culture and interculturality as discussed within the framework of "Translation Oriented Text Analysis" are exemplified with classroom techniques and texts. These examples underline the fact that TOTA is not only serving the needs of translation curriculums but also supporting and feeding the linguistic and literary text analysis' space. The examples taken from the classroom have a comprehensive and descriptive fashion, easy to follow for scholars and students. Drawing conclusions from these examples, it is possible to say that the translation subject and object do not only consist of oral or written texts; every different subject, object or culture that we face in our daily life are themselves translation activities. The most important part of translation work in the wide spectrum of practice is finding the right sense, right function, right concepts of the given text within the framework of source and target cultures. The author is providing us a transparent awareness ground where theory and practice embodies outcomes of classroom applications and exams.

In the third chapter, the outcomes of the previous chapter asking us- the translator, the reader, the student, anyone in the field of translation- the crucial question "*Is it necessary to have a translation education for being a*

translator?” Some people see it as a talent, but in order to speak about a talent, one needs to have an awareness, the only way to create this awareness is through education. In order to interact interculturally one should have a cultural competence and awareness; one should go beyond textual analysis and should analyse the culture and regenerate him/herself.

The author has compared and contrasted reader/instructor/translator/student profile within the concept of translation phenomena and opened the doors of questioning widely for the guests of practice. As a result of this questioning process, she has emphasized the importance of education to take a bearing for a scientific destination. In **the fourth chapter**, general Translation Studies resources, Turkish, German and English translation didactics are presented.

In the **fifth chapter**, the profile of students in Istanbul University, Department of Translation Studies, German Section (between 1997-2007); curriculum, aims and objectives are taken into consideration with a contrastive detailed analysis.

The author is not only presenting an example of translation instruction but also giving a practical example of translation management. The scope and the method of the approach has an enlightening effect for the undergraduate, graduate, postgraduate students and scholars. This approach is also displays the fact that translation is not only a matter of theory or practice; both fields needs to interact and foster each other to create a scientific transforming, changing and innovative effect.

This book is the certainly very revealing in Eruz’s mind map - which consists of the figures and activities brought by her own attempts or by the wind of life, with the instructors, students and the ones passing from the road of translation.